

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱՀԱՐԹԵՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. Ֆինանսական համահարթեցման մասին օրենսդրությունը

Ֆինանսական համահարթեցումը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով, իսկ սույն օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ այլ իրավական ակտերով:

Հոդված 2. Օրենքի խնդիրները

Սույն օրենքը սահմանում է ֆինանսական համահարթեցման հասկացությունը, սկզբունքները, համայնքների բյուջեներին ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաների հաշվարկման և հատկացման կարգերը:

Հոդված 3. Սույն օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

Սույն օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացություններն ունեն հետևյալ իմաստները.

1. Ֆինանսական համահարթեցում՝ համայնքների ներդաշնակ զարգացմանը նպաստելու, ինչպես նաև ֆինանսապես թույլ համայնքներին օժանդակելու համար նրանց նվազագույն ծախսերն ապահովելու նպատակով՝ տեղական ինքնակառավարման մարմիններին օրենքով վերապահված սեփական լիազորությունների իրականացման ժամանակ համայնքների ֆինանսական հնարավորությունների միջև առկա տարբերությունների նվազեցումն է:
2. Համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակից՝ համայնքի եկամտային ունակության և ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցների հարաբերությունն է:
3. Համայնքի եկամտային ունակության գործակից՝ համայնքների բյուջեների եկամուտներին օրենքով ամրագրված հարկային եկամուտների և պետական տուրքերի՝ տվյալ համայնքում և հանրապետությունում մեկ շնչին ընկնող գումարների հարաբերությունն է:
4. Համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակից՝ տվյալ համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման ծախսերի մեկ շնչին ընկնող՝ սույն օրենքով սահմանված ծախսային գործոնների գործակիցների հանրագումարն է:
5. Ծախսային գործակիցներ՝ համայնքներին օրենքով վերապահված պարտադիր լիազորությունների իրականացման վրա առավել ազդեցություն ունեցող և տվյալ համայնքի առանձնահատկությունները բնութագրող գործոններ են: Սույն օրենքում ընդգրկված են հետևյալ ծախսային գործակիցները՝
 - 1) մասշտաբի գործակից՝ համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման մեկ շնչին ընկնող ծախսերի վրա համայնքի բնակչության թվաքանակի ազդեցությունն է:
 - 2) տրանսպորտային մատչելիության գործակից՝ համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա նախկին շրջկենտրոնից, մարզկենտրոնից և Երևանից համայնքի հեռավորության ազդեցությունն է:
 - 3) համայնքի ծառայությունների որակի գործակից՝ համայնքի

Ֆ. Յ.

պարտադիր լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա համայնքային ծառայությունների որակի ազդեցությունն է:

- 4) համայնքի բարձրադիտության գործակից՝ համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա համայնքի բարձրադիտության ազդեցությունն է:
 - 5) համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի գործակից՝ համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի ազդեցությունն է:
 - 6) բնակչության տարիքային կառուցվածքի գործակից՝ համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա համայնքի բնակչության տարիքային կառուցվածքի ազդեցությունն է:
6. Համահարթեցման սահմանային մակարդակ՝ այն սահմանն է որի արժեքից բարձր բյուջետային ապահովվածության գործակից ունեցող համայնքները, ըստ բյուջետային ապահովվածության գործակցի, դուտացիա չեն ստանում: Համահարթեցման սահմանային մակարդակի սահմանումը պետական քաղաքականություն է, որի փոփոխության կարգը սահմանված է սույն օրենքի հոդված 20-ի 2-րդ կետով:

Հոդված 4. Ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքները

Ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքներն են՝

1. Համայնքների սեփական եկամուտների և ծախսային կարիքների հարաբերակցությունների անհամաչափության մեղմացումը.
2. Պետական բյուջեից համայնքներին համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դուտացիաների ոչ նպատակայնությունը.
3. Համայնքների լիազորությունների իրականացման և ֆինանսական միջոցների օգտագործման ազատության և ինքնուրույնության պահպանումը.
4. Պետական բյուջեից համայնքներին հատկացվող համահարթեցման դուտացիաների ընդհանուր գումարի նվազագույն չափի օրենքով սահմանումը.
5. Ըստ առանձին համայնքների՝ սույն օրենքով սահմանված կարգով հատկացվող դուտացիաների Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի մասին օրենքով հաստատումը:

Հոդված 5. Համահարթեցման դուտացիաների ընդհանուր գումարի ձևավորման աղբյուրը

1. Համահարթեցման դուտացիաների ֆինանսական միջոցները ձևավորվում են պետական բյուջեի միջոցներից և հանդիսանում են համայնքների բյուջեներին հատկացվող ոչ նպատակային պետական տրանսֆերտներ:

2. Համահարթեցման դուտացիաներ ստացող համայնքները պահպանում են սեփական պատասխանատվությամբ գործելու իրավունքը և այդ ֆինանսական միջոցների օգտագործման ազատությունը:

Հոդված 6. Համահարթեցման դուտացիաներ ստացող համայնքները

Սույն օրենքով սահմանված ֆինանսական միջոցների բաշխման կարգի հիման վրա համահարթեցման դուտացիաներ չեն կարող ստանալ

այն համայնքները, որոնց բյուջետային ապահովվածությունը չի բավարարում համահարթեցման դոտացիա ստանալու համար սույն օրենքի 8 –րդ և (կամ) 10 –րդ հոդվածներով նախատեսված պահանջները:

Հոդված 7. Համահարթեցման դոտացիաների հաշվարկման գործոնները

1. Համահարթեցման դոտացիաները հաշվարկվում են՝ ըստ առանձին համայնքների բյուջեների: Համահարթեցման դոտացիաները հատկացվում են երկու գործոններով՝

- 1) Փոքրաթիվ բնակչությամբ համայնքների տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության նվազագույն ծախսերի ապահովում (այսուհետ՝ «ա» գործոն):
- 2) Համայնքների բնակչության մեկ շնչին ընկնող բյուջետային միջոցների անհավասարաչափության մեղմացում (այսուհետ՝ «բ» գործոն):

«ա» գործոն - դոտացիաների բաշխում՝ ըստ համայնքի մասշտաբի գործակցի - Γ^U ,

«բ» գործոն - դոտացիաների բաշխում՝ ըստ համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակցի - Γ^{PU} :

2. Համահարթեցման դոտացիաների ընդհանուր գումարի 10 տոկոսը բաշխվում է «ա» գործոնով, իսկ 90 տոկոսը՝ «բ» գործոնով:

Հոդված 8. Համահարթեցման դոտացիաների «ա» գործոնով հաշվարկման կարգը

1. Սույն օրենքի «ա» գործոնով համահարթեցման դոտացիաների բաշխումն իրականացվում է՝ ըստ մասշտաբի գործակցի այն համայնքների միջև, որոնց մասշտաբի գործակիցը բարձր է բոլոր համայնքների մասշտաբի գործակցի միջին ցուցանիշից: Համայնքը «ա» գործոնով համահարթեցման դոտացիա է ստանում, եթե նրա մասշտաբի գործակիցը բավարարում է հետևյալ պահանջին՝

$(UQ^i - UQ^{միջին}) > 0$, որտեղ՝

UQ^i - սույն օրենքի 9 – րդ հոդվածով սահմանված i-րդ համայնքի մասշտաբի գործակիցն է,

$UQ^{միջին}$ - բոլոր համայնքների մասշտաբի գործակցի միջին կշռված ցուցանիշն է, որը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$UQ^{միջին} = \text{ԳՈՒՄ} (UQ^i \times P_i) / P_{ՀՀ}$, որտեղ՝

P_i - i-րդ համայնքի բնակչության թիվն է,

$P_{ՀՀ}$ - համայնքների բնակչության թվի հանրագումարն է (ՀՀ բնակչության թիվ):

2. Համայնքի բնակչության թիվը տվյալ համայնքի տարածքում հաշվառված բնակչության թիվն է՝ հաշվարկվող տարվան նախորդող տարվա տարեսկզբի դրությամբ:

3. Ըստ համայնքի մասշտաբի գործակցի՝ համահարթեցման դոտացիայի ընդհանուր գումարի հաշվարկման բանաձևն է.

$\Gamma^U = 0.1 \times \Gamma$, որտեղ՝

Γ^U - ըստ մասշտաբի գործակցի բաշխվող՝ դոտացիայի գումարն է,

Γ - համահարթեցման համար նախատեսված դոտացիայի ընդհանուր գումարն է:

4. Ըստ մասշտաբի գործակցի բաշխվող դոտացիայի գումարը հավասարապես բաշխվում է, այդ դոտացիան ստացող բոլոր համայնքների միջև և հավասար է՝

$$q_i^{\text{մասշ}} = q^{\text{Մ}} / \sum q_i^{\text{մասշ}}, \text{ որտեղ՝}$$

$q_i^{\text{մասշ}}$ - ըստ մասշտաբի գործակցի բաշխվող մեկ համայնքի դոտացիայի չափն է,

$\sum q_i^{\text{մասշ}}$ - ըստ մասշտաբի գործակցի դոտացիա ստացող համայնքների թիվն է:

5. Համայնքի դոտացիա ստանալը “ա” գործոնով չի բացառում նույն համայնքին դոտացիա ստանալ նաև “բ” գործոնով: “ա” գործոնով հատկացվող դոտացիայի միջոցները հաշվի են առնվում նույն համայնքների նոր եկամտային ունակության գործակցի հաշվարկման համար:

Հոդված 9. Մասշտաբի ծախսային գործակցի հաշվարկման կարգը

1. Մասշտաբի ծախսային գործակցը համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման մեկ շնչին ընկնող ծախսերի վրա համայնքի բնակչության թվաքանակի ազդեցությունն է:

2. Մասշտաբի ծախսային գործակցի հաշվարկման բանաձևն է՝

$$UQ^i = ((1 - \alpha) \times P_i + \alpha \times P_{\text{միջ}}) / P_i, \text{ որտեղ՝}$$

UQ^i - i-րդ համայնքի մասշտաբի ծախսային գործակցն է,

P_i - i-րդ համայնքի բնակչության թիվն է,

$P_{\text{միջ}}$ - ՀՀ մեկ համայնքին ընկնող բնակչության միջին թիվն է,

α - համայնքային ծախսերի ֆիքսված բաղադրիչն արտացոլող հաստատունն է,

$$P_{\text{միջ}} = P_{\text{ՀՀ}} / \sum P_{\text{ՀՀ}}, \text{ որտեղ՝}$$

$P_{\text{ՀՀ}}$ - համայնքների բնակչության թվի հանրագումարն է (ՀՀ բնակչության թիվը),

$\sum P_{\text{ՀՀ}}$ - ՀՀ համայնքների ընդհանուր թիվը

3. Համայնքային ծախսերի ֆիքսված բաղադրիչը հաշվարկվում է յուրաքանչյուր երեք տարին մեկ՝ բոլոր համայնքների վերջին երեք տարվա փաստացի տվյալների հիման վրա՝ ՀՀ կառավարության որոշմամբ սահմանված կարգով:

Հոդված 10. Համահարթեցման դոտացիաների “բ” գործոնով հաշվարկման կարգը

1. Համահարթեցման դոտացիաներ՝ ըստ համայնքների բյուջետային ապահովվածության գործակցի, “բ” գործոնով ստանում են բոլոր այն համայնքները, որոնց բյուջետային ապահովվածության գործակցը՝ ներառյալ «ա» գործոնով հատկացված դոտացիան, փոքր է բյուջետային ապահովվածության սույն օրենքով սահմանված մակարդակի ցուցանիշից:

2. Ըստ համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակցի՝ համահարթեցման դոտացիայի ընդհանուր գումարի (“բ” գործոն) հաշվարկման բանաձևն է՝

$$q^{pu} = q - q^u, \text{ որտեղ՝}$$

q^{pu} - "բ" գործոնով, ըստ բյուջետային ապահովվածության գործակցի բաշխվող դոտացիայի գումարն է,

q - համահարթեցման համար նախատեսված դոտացիայի ընդհանուր գումարն է,

q^u - "ա" գործոնով, ըստ մասշտաբի գործակցի բաշխվող դոտացիայի գումարն է:

3. Ըստ բյուջետային ապահովվածության գործակցի՝ "բ" գործոնով, դոտացիայի բաշխումն իրականացվում է համայնքի եկամտային ունակության և ծախսային կարիքների գործակիցների հարաբերության ցուցանիշին համապատասխան: Այդ ցուցանիշը հաշվարկվում է՝ հաշվի առնելով համայնքներին՝ ըստ մասշտաբի գործակցի "ա" գործոնով հատկացված դոտացիաները՝ որպես համայնքի բյուջեի եկամուտ: Համայնքի նոր եկամտային ունակության գործակցի հաշվարկման բանաձևն է՝

$$ԵՈԻԳ_i^u = [(ԵՈԻ_i + q_i^{մասշ}) / Բ_i] / [(ԵՈԻ + q^u) / Բ_{ՀՀ}], \text{ որտեղ՝}$$

$ԵՈԻԳ_i^u$ - i-րդ համայնքի եկամտային ունակության գործակիցն է "ա" գործոնով դոտացիայի բաշխումից հետո,

$ԵՈԻ_i$ - i-րդ համայնքի եկամտային ունակությունն է մինչև "ա" գործոնով դոտացիայի բաշխումը,

$Բ_i$ - i-րդ համայնքի բնակչության թիվն է,

$ԵՈԻ$ - բոլոր համայնքների եկամտային ունակության հանրագումարն է մինչև "ա" գործոնով դոտացիայի բաշխումը,

$q_i^{մասշ}$ - ըստ մասշտաբի գործակցի բաշխվող՝ մեկ համայնքի դոտացիայի չափն է,

q^u - "ա" գործոնով ըստ մասշտաբի գործակցի բաշխվող դոտացիայի ընդհանուր գումարն է,

$Բ_{ՀՀ}$ - ՀՀ բնակչության թիվը:

4. "ա" գործոնով դոտացիայի բաշխման արդյունքում համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակցի հաշվարկման բանաձևն է՝

$$ԲԱԳ_i^u = ԵՈԻԳ_i / ԾԿԳ_i, \text{ որտեղ՝}$$

$ԲԱԳ_i^u$ - i-րդ համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակիցն է "ա" գործոնով դոտացիայի բաշխումից հետո,

$ԵՈԻԳ_i^u$ - i-րդ համայնքի եկամտային ունակության գործակիցն է "ա" գործոնով դոտացիայի բաշխումից հետո,

$ԾԿԳ_i$ - i-րդ համայնքի ծախսային կարիքների կարգավորիչ գործակիցն է:

5. Ըստ բյուջետային ապահովվածության գործակցի՝ "բ" գործոնով՝ դոտացիաներ են ստանում այն համայնքները, որոնց բյուջետային ապահովվածության գործակիցը համահարթեցման սահմանային մակարդակի արժեքից ցածր է:

Սույն օրենքով սահմանվում է համահարթեցման սահմանային մակարդակի այնպիսի արժեք, որի դեպքում՝ «բ» գործոնով բաշխվող ֆինանսական միջոցները կարող են լրացնել դոտացիա ստացող

համայնքների բյուջետային ապահովվածության և համահարթեցման սահմանային մակարդակի միջև եղած տարբերության 75 տոկոսը:

6. Յուրաքանչյուր համայնքին "բ" գործոնով տրամադրվող համահարթեցման դոտացիան հավասար է այդ համայնքի բյուջետային ապահովվածության և համահարթեցման սահմանային մակարդակի միջև եղած տարբերության 75 տոկոսին:

Յուրաքանչյուր համայնքի բյուջետային ապահովվածության և համահարթեցման սահմանային մակարդակի միջև եղած ամբողջ տարբերության հաշվարկման բանաձևն է՝

$$ԳՈՒՄ_i^{ՀՍՄ} = (ՀՍՄ - ԲԱԳ_i^U) \times P_i \times \overline{\Theta} \times B_{U_{H2}}^{12\overline{\Theta}}, \text{ որտեղ՝}$$

$ԳՈՒՄ_i^{ՀՍՄ}$ - i-րդ համայնքի համար անհրաժեշտ գումարի չափն է, որը կբավարարի ամբողջությամբ լրացնելու այդ համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակցի և համահարթեցման սահմանային մակարդակի տարբերությունը,

$ՀՍՄ$ - համահարթեցման սահմանային մակարդակն է,

$\overline{\Theta}$ - i-րդ համայնքի ծախսային կարիքների կարգավորիչ գործակիցն է,

P_i - i-րդ համայնքի բնակչության թիվն է,

$B_{U_{H2}}^{12\overline{\Theta}}$ - մեկ շնչին ընկնող միջին համայնքային եկամուտներն են, ներառյալ «ա» գործոնով տրված դոտացիան,

$$B_{U_{H2}}^{12\overline{\Theta}} = \frac{\sum_i ԵՈՒ_i + Դ^U}{P_{ՀՀ}}, \text{ որտեղ՝}$$

$ԵՈՒ_i$ - i-րդ համայնքի եկամտային ունակության գործակիցն է,

$Դ^U$ - ըստ մասշտաբի գործակցի բաշխվող դոտացիայի ընդհանուր գումարն է,

$P_{ՀՀ}$ - բոլոր համայնքների բնակչության թվի հանրագումարն է (ՀՀ բնակչության թիվը):

7. Համայնքներին «բ» գործոնով տրամադրվող դոտացիաների հաշվարկման բանաձևն է՝

$$Դ_i^{ԲԱ} = 0,75 \times ԳՈՒՄ_i^{ՀՍՄ}, \text{ որտեղ՝}$$

$Դ_i^{ԲԱ}$ - i-րդ համայնքին "բ" գործոնով տրվող դոտացիայի գումարն է,

$ԳՈՒՄ_i^{ՀՍՄ}$ - i-րդ համայնքի համար անհրաժեշտ գումարի չափն է, որը կբավարարի ամբողջությամբ լրացնելու այդ համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակցի և համահարթեցման սահմանային մակարդակի տարբերությունը:

Հոդված 11. Համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակցի հաշվարկման կարգը

1. Համայնքի եկամտային ունակության և ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցների հարաբերությունը, որի հիման վրա իրականացվում է «բ» գործոնով համահարթեցման դոտացիայի հաշվարկը, տվյալ համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակիցն է:

2. Համայնքների բյուջետային ապահովվածության գործակցի հաշվարկման բանաձևն է՝

$$ԲԱԳ_i = ԵՈՒԳ_i / ԾԿԳ_i, \text{ որտեղ՝}$$

ԲԱԳ_i - i-րդ համայնքի բյուջետային ապահովվածության գործակիցն է,

ԵՈՒԳ_i - i-րդ համայնքի եկամտային ունակության գործակիցն է,

ԾԿԳ_i - i-րդ համայնքի ծախսային կարիքների գործակիցն է:

Հոդված 12. Համայնքի եկամտային ունակության կարգավորիչ գործակցի հաշվարկման կարգը

1. Համայնքի եկամտային ունակության գործակիցը՝ համայնքների բյուջեների եկամուտներին օրենքով ամրագրված հարկային եկամուտների և պետական տուրքերի՝ տվյալ համայնքում և հանրապետությունում մեկ շնչին ընկնող գումարների հարաբերությունն է:

2. Համայնքի եկամտային ունակությունը տվյալ համայնքի բյուջեին օրենքով ամրագրված հետևյալ եկամտատեսակների հանրագումարն է՝

1) Հողի հարկի հաշվարկային գումարի ցուցանիշի.

2) Գույքահարկի հաշվարկային գումարի ցուցանիշի.

ա. Համայնքի հողի հարկի և գույքահարկի հաշվարկային գումարի ցուցանիշները յուրաքանչյուր համայնքի գծով օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հաշվարկված՝ այդ համայնքի բյուջե հաշվարկվող տարվան նախորդող երկրորդ տարում վճարման ենթակա հողի հարկի և գույքահարկի տարեկան գումարներն են (առանց հողի հարկի և գույքահարկի գծով՝ հաշվարկվող տարվան նախորդող երկրորդ տարվա տարեսկզբի դրությամբ առկա չմարված ապառքների, տույժերի և տուգանքների, ինչպես նաև հաշվարկվող տարվան նախորդող երկրորդ տարվա ընթացքում հաշվարկված տույժերի և տուգանքների գումարների), ավելացված Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և համայնքների ավագանիների կողմից ընդունված որոշումներով ֆիզիկական անձանց և կազմակերպություններին հողի հարկի և գույքահարկի գծով արտոնությունների տրամադրման հետևանքով՝ այդ հարկերի գծով համայնքների հաշվարկային տարվա բյուջեներում եկամուտների կորուստների գումարները.

3) Մասհանվող հարկերի հաշվարկվող տարվան նախորդող երկրորդ տարվա փաստացի ցուցանիշի.

4) Պետական տուրքերի հաշվարկվող տարվան նախորդող երկրորդ տարվա փաստացի ցուցանիշի.

3. Համայնքի եկամտային ունակությունը հաշվարկման բանաձևն է՝

$$ԵՈՒ_i = ՀՀ_i + ԳՀ_i + ՄՀ_i + ՊՏ_i, \text{ որտեղ՝}$$

ՀՀ_i - i-րդ համայնքի հողի հարկի հաշվարկային գումարի ցուցանիշն է,

ԳՀ_i - i-րդ համայնքի գույքի հարկի հաշվարկային գումարի ցուցանիշն է,

ՄՀ_i - i-րդ համայնքի մասհանվող հարկերն են,

ՊՏ_i - i-րդ համայնքի պետական տուրքերն են:

4. Համայնքի եկամտային ունակության գործակիցը հաշվարկվում է

$$ԵՈՒԳ_i = (ԵՈՒ_i / Բ_i) / (ԵՈՒ / Բ_{ՀՀ}), \text{ որտեղ՝}$$

- $\epsilon_{\text{ՈՒԳ}_i}$ - i-րդ համայնքի եկամտային ունակության գործակիցն է,
 $\epsilon_{\text{ՈՒ}_i}$ - i-րդ համայնքի եկամտային ունակությունն է,
 ρ_i - i-րդ համայնքի բնակչության թիվն է,
 $\epsilon_{\text{ՈՒ}}$ - բոլոր համայնքների եկամտային ունակության հանրագումարն է,
 $\rho_{\text{ՀՀ}}$ - բոլոր համայնքների բնակչության թվի հանրագումարն է (ՀՀ բնակչության թիվը):

Հոդված 13. Համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցը

1. Համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցը տվյալ համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման ծախսերի մեկ շնչին ընկնող՝ սույն օրենքով սահմանված ծախսային գործոնների գործակիցների հանրագումարն է:

2. Համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակցի վրա ազդում են բազմաթիվ գործոններ: Ծախսային կարիքի գործակիցն ուղղակիորեն կապված է՝

- 1) կիրառվող ծախսային գործոնների տեսակներից և դրանց գործակիցների արժեքից,
- 2) համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակցում յուրաքանչյուր ծախսային գործոնի գործակցի (այսուհետ ծախսային գործակից) տեսակարար կշռից (բաժնեմասից):

3. Հայաստանի Հանրապետության համայնքների և դրանց վերապահված պարտադիր լիազորությունների իրականացման առանձնահատկություններից ելնելով՝ սույն օրենքում կիրառվում են ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակցի վրա առավել ազդեցություն ունեցող այնպիսի ծախսային գործակիցներ, որոնց վերաբերյալ տվյալները չափելի, մատչելի և հավաստի են:

4. Համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցը հաշվարկվում է սույն օրենքով սահմանված հետևյալ ծախսային գործակիցներով և իրենց համապատասխան տեսակարար կշիռներով՝

- 1) Մասշտաբի գործակից՝ $\epsilon^{\text{ՄՊ}}$ - 25 տոկոս.
- 2) Տրանսպորտային մատչելիության գործակից՝ $\epsilon^{\text{ՏՄԳ}}$ - 15 տոկոս.
- 3) Համայնքի ծառայությունների որակի գործակից՝ $\epsilon^{\text{ՃՈԳ}}$ - 10 տոկոս.
- 4) Համայնքի բարձրադիմության գործակից՝ $\epsilon^{\text{ԲԳ}}$ - 15 տոկոս.
- 5) Համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի գործակից՝ $\epsilon^{\text{ԲԶԳ}}$ - 25 տոկոս.
- 6) Բնակչության տարիքային կառուցվածքի գործակից՝ $\epsilon^{\text{ԲՏԿԳ}}$ - 10 տոկոս.

5. Մասշտաբի ծախսային գործակցի հաշվարկման կարգը ներկայացված է 9-րդ հոդվածում:

Հոդված 14. Տրանսպորտային մատչելիության ծախսային գործակցի հաշվարկման կարգը

1. Տրանսպորտային մատչելիության ծախսային գործակիցը համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա նախկին շրջկենտրոնից, մարզկենտրոնից և Երևանից համայնքի հեռավորության ազդեցությունն է:

2. Տրանսպորտային մատչելիության գործակցի հաշվարկման բանաձևն է՝

$$SUQ^i = 1 + (0,1 \times \epsilon_{\text{Մայր}}^{\text{Մայր}} + 0,3 \times \epsilon_{\text{Մարզ}}^{\text{Մարզ}} + 0,6 \times \epsilon_{\text{Տարածք}}^{\text{Տարածք}}) / (0,1 \times \epsilon_{\text{Միջ}}^{\text{Միջ}} + 0,3 \times \epsilon_{\text{Մարզ}}^{\text{Մարզ}} + 0,6 \times \epsilon_{\text{Տարածք}}^{\text{Տարածք}}), \text{ որտեղ՝}$$

SUQ^i - i-րդ համայնքի տրանսպորտային մատչելիության գործակիցն է,

$Հ_i^{Uայր}$ - i-րդ համայնքի հեռավորությունն է մայրաքաղաքից,

$Հ_i^{Uարզ}$ - i-րդ համայնքի հեռավորությունն է մարզկենտրոնից,

$Հ_i^{Sարա}$ - i-րդ համայնքի հեռավորությունն է նախկին շրջկենտրոնից,

$Հ_{միջ}^{Uայր}$ - բոլոր համայնքների միջին հեռավորությունն է մայրաքաղաքից,

$$Հ_{միջ}^{Uայր} = \sum_i Հ_i^{Uայր} / Հ_{ՀՀ} \quad \text{որտեղ՝}$$

$\sum_i Հ_i^{Uայր}$ - ՀՀ բոլոր համայնքների՝ մայրաքաղաքից ունեցած հեռավորությունների հանրագումարն է,

$Հ_{ՀՀ}$ - ՀՀ համայնքների ընդհանուր թիվն է,

$Հ_{միջ}^{Uարզ}$ - համայնքների միջին հեռավորությունն է մարզկենտրոնից,

$$Հ_{միջ}^{Uարզ} = \sum_i Հ_i^{Uարզ} / Հ_{ՀՀ} \quad \text{որտեղ՝}$$

$\sum_i Հ_i^{Uարզ}$ - ՀՀ բոլոր համայնքների՝ իրենց մարզի մարզկենտրոնից ունեցած հեռավորությունների հանրագումարն է,

$Հ_{ՀՀ}$ - ՀՀ համայնքների ընդհանուր թիվն է,

$Հ_{միջ}^{Sարա}$ - համայնքների միջին հեռավորությունն է իրենց նախկին շրջկենտրոնից,

$$Հ_{միջ}^{Sարա} = \sum_i Հ_i^{Sարա} / Հ_{ՀՀ} \quad \text{որտեղ՝}$$

$\sum_i Հ_i^{Sարա}$ - ՀՀ բոլոր համայնքների՝ իրենց նախկին շրջկենտրոնից հեռավորությունների հանրագումարն է,

$Հ_{ՀՀ}$ - ՀՀ համայնքների ընդհանուր թիվն է:

Հոդված 15. Համայնքային ծառայությունների որակի ծախսային գործակցի հաշվարկման կարգը

1. Համայնքային ծառայության որակի ծախսային գործակիցը համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա համայնքային ծառայությունների որակի ազդեցությունն է: Համայնքային ծառայությունների որակի գործակիցը պայմանավորված է տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից մատուցվող ծառայությունների որակի նկատմամբ համայնքի կարգավիճակից բխող տարբերակված պահանջներով:

2. Համայնքի ծառայության որակի ծախսային գործակցի հաշվարկման բանաձևն է՝

$$\bar{O}Q^i = Q^{OQ}_i, \quad \text{որտեղ՝}$$

$\bar{O}Q^i$ - i-րդ համայնքի ծառայությունների որակի ծախսային գործակիցն է,

Q^{OQ}_i - i-րդ համայնքի ծառայությունների որակի ծախսային գործակցի արժեքն է:

3. Համայնքները բաժանված են երեք խմբերի՝ իրենց համապատասխան ծառայությունների որակի գործակիցների՝

- 1) $Q^{\text{ԾՈԳ}} = 1.25$ գործակցով համայնքներ, որոնց ցանկը հաստատվում է կառավարության որոշմամբ.
- 2) $Q^{\text{ԾՈԳ}} = 1.1$ գործակցով քաղաքային համայնքները՝ բացառությամբ առաջին խմբում ընդգրկվածների.
- 3) $Q^{\text{ԾՈԳ}} = 1.0$ գործակցով բոլոր համայնքները՝ բացառությամբ առաջին և երկրորդ խմբերում ընդգրկվածների:

Հոդված 16. Համայնքի բարձրագույնության ծախսային գործակցի հաշվարկման կարգը

1. Համայնքի բարձրագույնության ծախսային գործակիցը համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա համայնքի բարձրագույնության ազդեցությունն է:

2. Համայնքի բարձրագույնության ծախսային գործակցի հաշվարկման բանաձևն է՝

$$PQ^i = Q^{\text{ՀԲ}}_i, \text{ որտեղ՝}$$

PQ^i - i -րդ համայնքի բարձրագույնության ծախսային գործակիցն է,

$Q^{\text{ՀԲ}}_i$ - i -րդ համայնքի բարձրագույնության ծախսային գործակցի արժեքն է:

3. Համայնքները բաժանված են երեք խմբերի՝ իրենց համապատասխան բարձրագույնության գործակիցների՝

- 1) $PQ = 1.0$ գործակցով համայնքներ, որոնց բարձրությունը ծովի մակերևույթից մինչև 1700մ է.
- 2) $PQ = 1.2$ գործակցով համայնքները, որոնց բարձրությունը ծովի մակերևույթից 1700-2000մ է.
- 3) $PQ = 1.4$ գործակցով համայնքները, որոնց բարձրությունը ծովի մակերևույթից 2000մ ավել է.

Հոդված 17. Համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի ծախսային գործակցի հաշվարկման կարգը

1. Համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի ծախսային գործակիցը համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի ազդեցությունն է:

2. Համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի ծախսային գործակցի հաշվարկման բանաձևն է՝

$$Ppq^i = 1 + 0,2(PN_i - 1), \text{ որտեղ՝}$$

Ppq^i - i -րդ համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի ծախսային գործակիցն է,

PN_i - i -րդ համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի թիվն է:

Հոդված 18. Բնակչության տարիքային կառուցվածքի ծախսային գործակցի հաշվարկման կարգը

1. Բնակչության տարիքային կառուցվածքի ծախսային գործակիցը համայնքի պարտադիր լիազորությունների իրականացման ծախսերի վրա համայնքի բնակչության տարիքային կառուցվածքի ազդեցությունն է:

2. Բնակչության տարիքային կառուցվածքի գործակիցը հաշվարկվում է՝

$$ԲՏԿԳ^i = (1 + (Բ_i^b + Բ_i^o) / Բ_i) / (1 + (Բ^b + Բ^o) / Բ_{hh}), \text{ որտեղ՝}$$

$ԲՏԿԳ^i$ - i -րդ համայնքի բնակչության տարիքային կառուցվածքի գործակիցն է,

$Բ_i^b$ - i -րդ համայնքի 0-16 տարեկան բնակչության թիվն է,

$Բ_i^o$ - i -րդ համայնքի կենսաթոշակային տարիքի բնակչության թիվն է,

$Բ_i$ - i -րդ համայնքի բնակչության թիվն է,

$Բ^b$ - 0-16 տարեկան բնակչության թիվն է,

$Բ^o$ - կենսաթոշակային տարիքի բնակչության թիվն է,

$Բ_{hh}$ - համայնքների բնակչության թվի հանրագումարն է (ՀՀ բնակչության թիվը):

Հոդված 19. Համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակցի հաշվարկման բանաձևը

1. Համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցը հավասար է մասշտաբի, տրանսպորտային մատչելիության, համայնքի ծառայությունների որակի, համայնքի բարձրագիտության, համայնքի կազմում ընդգրկված բնակավայրերի քանակի, բնակչության տարիքային կառուցվածքի ծախսային գործակիցների հանրագումարին՝ իրենց համապատասխան տեսակարար կշիռներով:

2. Համայնքի ծախսային կարիքի գործակցի հաշվարկման անփոփոխ բանաձևն է՝

$$\overline{\text{ԾԿԳ}}_{\text{հաշ.}}^i = \sum_i (Կ_n^i \times \overline{\text{ԾԿԳ}}_n^i), \text{ որտեղ՝}$$

$Կ_n^i$ - i -րդ համայնքի n - րդ ծախսային գործակցի տեսակարար կշիռն է,

$\overline{\text{ԾԿԳ}}_n^i$ - i -րդ համայնքի n - րդ ծախսային գործակիցն է,

$$\overline{\text{ԾԿԳ}}_{\text{հաշ.}}^i = Կ^{UQ} \times UQ^i + Կ^{SUQ} \times SUQ^i + Կ^{\overline{O}Q} \times \overline{O}Q^i + Կ^{FQ} \times FQ^i + Կ^{FQ} \times FQ^i + Կ^{PSKQ} \times PSKQ^i$$

$$\overline{\text{ԾԿԳ}}_{\text{հաշ.}}^i = 0.25 \times UQ^i + 0.15 \times SUQ^i + 0.1 \times \overline{O}Q^i + 0.15 \times FQ^i + 0.25 \times FQ^i + 0.1 \times PSKQ^i$$

3. Համայնքների ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցները բյուջետային ապահովվածության գործակիցների հաշվարկման համար նորմավորվում են հետևյալ բանաձևով՝

$$\overline{\text{ԾԿԳ}}^i = \overline{\text{ԾԿԳ}}_{\text{հաշ.}}^i / \overline{\text{ԾԿԳ}}^{\text{միջին}}, \text{ որտեղ՝}$$

$\overline{\text{ԾԿԳ}}^i$ - i -րդ համայնքի ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակցի նորմավորված ցուցանիշն է,

$\overline{\text{ԾԿԳ}}^{\text{միջին}}$ - բոլոր համայնքների ծախսային կարիքի կարգավորիչ գործակիցների միջին կշռված ցուցանիշն է,

$$\bar{\sigma}_{4q}^{m_{\text{հօղի}}} = q_{\text{ՌԻՄ}} (\bar{\sigma}_{4q}^i \times P_i) / P_{\text{ՀՀ}}, \text{ որտեղ՝}$$

$P_{\text{ՀՀ}}$ - ՀՀ համայնքների բնակչության թվի հանրագումարն է (ՀՀ բնակչության թիվը):

Հոդված 20. Դոտացիաների հաշվարկման և հատկացման կարգերը

1. Համահարթեցման դոտացիաների հաշվարկման մեջ օգտագործվող՝ համայնքներին վերաբերող տվյալների աղբյուրներն են՝

1) ծախսային գործակիցների տվյալների համար՝ ՀՀ ոստիկանությունը, ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարությունը, ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայությունը, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության սոցիալական ապահովության պետական ծառայությունը, ՀՀ մարզպետարանները և ՀՀ համայնքները,

2) եկամտային ունակության տվյալների համար՝ համայնքներն ու *հարկային օրենսդրության կատարման նկատմամբ հսկողություն իրականացնող պետական լիազորված մարմինը՝* յուրաքանչյուրն իր մասով:

2. *Դոտացիաների հաշվարկման համար սույն օրենքով սահմանված գործակիցների և համահարթեցման սահմանային մակարդակի արժեքները, ինչպես նաև “ա” և “բ” գործոններով բաշխվող դոտացիաների չափաբաժինները կարող են փոփոխվել ոչ շուտ, քան երեք տարին մեկ:*

3. Համայնքներին հատկացվող համահարթեցման դոտացիաների գումարները հաստատվում են պետական բյուջեի մասին օրենքով: Դոտացիաները համայնքներին հատկացնում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից դոտացիաների հաշվարկներ կատարելու համար լիազորված պետական մարմինը:

4. Դոտացիաների հաշվարկներ կատարելու համար լիազորված պետական մարմինը բյուջետային օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետներում իր պաշտոնական վեբ-կայքում հրապարակում և տարածքային կառավարման մարմինների միջոցով տեղական ինքնակառավարման մարմիններին տրամադրում է պետական մարմինների կողմից հաշվառվող՝ համահարթեցման դոտացիաների գումարների հաշվարկներում կիրառված ելակետային տվյալների ցուցանիշները:

5. Համահարթեցման դոտացիաների գումարների հաշվարկման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալները լիազորված մարմին ներկայացման, համահարթեցման դոտացիաների հաշվարկման և հատկացման բնագավառում պետության և համայնքների միջև առաջացող սույն օրենքով չկարգավորված հարաբերությունները կանոնակարգվում են Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային օրենսդրությամբ:

6. Տեղական ինքնակառավարման մարմիններն իրենց համայնքներին հատկացված համահարթեցման դոտացիայի գումարի չափը կարող են վիճարկել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից լիազորված պետական կառավարման մարմնում և դատարանում:

7. Համայնքների համահարթեցման դոտացիաները հատկացվում են հավասար չափաբաժիններով յուրաքանչյուր ամսվա վերջում, պետական ֆինանսների կառավարման լիազորված մարմնի տեղական գանձապետական ստորաբաժանումների՝ յուրաքանչյուր համայնքի համար բացված գանձապետական հաշվի միջոցով:

Հոդված 21. Օրենքի ուժի մեջ մտնելը

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում՝

1) 2010 թվականի բյուջետային տարվա և դրան հաջորդող բյուջետային տարիների համար ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների հաշվարկների կատարման մասով՝ հրապարակմանը հաջորդող 10-րդ օրվանից,

2) նշված օրենքի պահանջների համաձայն՝ ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների հատկացման մասով՝ 2010 թվականի հունվարի 1-ից:

2. Սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելու պահից ուժը կորցրած ճանաչել «Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ 1998 թվականի նոյեմբերի 24-ի ՀՕ-262 օրենքը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Օ Ր Ե Ն Ք Ը

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ»

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԵՎ

ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» Հայաստանի Հանրապետության (24 հունիսի 1997 թվականի, ՀՕ-137) օրենքի 21-րդ հոդվածի

1. 3-րդ մասի երկրորդ պարբերությունում.

1) «պետական կառավարման տարածքային մարմինների միջոցով» բառերը փոխարինել «Տեղական ինքնակառավարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն կառավարության սահմանած իրավական հսկողության բարձրագույն մարմնի (այսուհետ՝ իրավական հսկողության բարձրագույն մարմնի) միջոցով» բառերով, իսկ «ըստ առանձին համայնքների ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների, ինչպես նաև» բառերը փոխարինել «ինչպես նաև ըստ առանձին համայնքների» բառերով,

2) «Լիազորված» բառը փոխարինել «Պետական լիազորված» բառերով, իսկ «լիազորված մարմին ուղղակիորեն կամ անուղղակի՝ այլ պետական մարմինների միջոցով» բառերը հանել,

3) լրացնել նոր նախադասություն հետևյալ բովանդակությամբ.

«Ըստ առանձին համայնքների ֆինանսական համահարթեցման դոտացիայի հաշվարկները կատարելու համար կառավարության լիազորված պետական մարմինը (այսուհետ՝ դոտացիայի գումարներն հաշվարկող մարմին) առաջիկա տարվա բյուջետային գործընթացը սկսելու մասին Հայաստանի Հանրապետության վարչապետի որոշմամբ սահմանված ընթացակարգով և ժամկետներում տեղական ինքնակառավարման մարմիններին տրամադրում է վերջիններիս համար պարտադիր բնույթ կրող մեթոդական ցուցումներ ըստ առանձին համայնքների ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների (այս հոդվածում այսուհետ՝ դոտացիա) գումարների հաշվարկման համար անհրաժեշտ՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հաշվառվող ելակետային տվյալների կազմի, դրանց հաշվարկման և ներկայացման կարգի ու ժամկետների մասին»:

2. 4-րդ մասի փակագծից հետո՝ «առաջիկա» բառից առաջ լրացնել «, իսկ դոտացիայի գումարներն հաշվարկող մարմինը՝ դոտացիայի գումարի ըստ առանձին համայնքների բաշխումը» բառերը.

3. 4.1-րդ մասի.

1) «ըստ առանձին համայնքների ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների և» բառերը հանել, իսկ «փոխհատուցվող գումարների» բառերից հետո լրացնել «ըստ առանձին համայնքների» բառերը.

2) լրացնել նոր նախադասություն հետևյալ բովանդակությամբ.

«Տեղական ինքնակառավարման մարմինները պետական բյուջեից հատկացվող դոտացիաների գումարների ըստ առանձին համայնքների հաշվարկման համար անհրաժեշտ՝ իրենց կողմից հաշվառվող ելակետային տվյալները դոտացիայի գումարներն հաշվարկող մարմնից ստացված մեթոդական ցուցումներով սահմանված ծավալով, կարգով և ժամկետում ներկայացնում են դոտացիայի գումարներն հաշվարկող մարմին:»:

4. 4.2-րդ մասի «ֆինանսական համահարթեցման դոտացիայի (այսուհետև՝ դոտացիա)» բառերը փոխարինել «դոտացիայի» բառով,

5. 4.2-րդ և 4.4-րդ մասերի «լիազորված մարմնում» բառերը փոխարինել «դոտացիայի գումարներն հաշվարկող մարմնում» բառերով,

6. 4.3-րդ մասի «լիազորված մարմինը» բառերը փոխարինել «դոտացիայի գումարներն հաշվարկող մարմինը» բառերով,

7. 5-րդ մասի «պետական կառավարման տարածքային մարմինների» բառերը փոխարինել «իրավական հսկողության բարձրագույն մարմնի» բառերով:

Հոդված 2. Օրենքի 31-րդ հոդվածի 1-ին մասում «եռամյա» բառը փոխարինել «քառամյա», իսկ 4-րդ մասում «պետական կառավարման տարածքային մարմինների միջոցով» բառերը հանել:

Հոդված 3. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվանը հաջորդող օրվանից: